

Till alla Operainitiativets medlemmar och stöttepelare

Stockholm december 2011

Julbrev

Detta är Operainitiativets fjärde julbrev sedan starten 2008.

Det finns anledning att blicka tillbaka på ett medialt genombrott för frågan sedan DN i början av året hade en omfattande debattserie i ämnet och SvD för ett par veckor sedan analyserade Blasieholmsförslaget som det tagits fram av arkitekt Bengt Rönnhedh på Tengbom i Stockholm.

Till de stora glädjeämnena hör att Operainitiativet tilldelats 300 000 kr ur Jacob Wallenbergs stiftelse för att kunna fortsätta sin verksamhet. För detta vill föreningen framföra sitt varma tack.

Det kan vara på sin plats att rekapitulera de argument som vid starten formulerades och som kan konstateras har fått ökad bärkraft med samhällsutvecklingen. Att föreningens första år kommit att färgas av den ekonomiska situationen i världen är givet och detta förhållande har motiverat en mera lågmäld framtoning som inte får förväxlas med uppgivenhet.

En repetition:

Operainitiativet (ideell förening) startades 2008 för att samla intresse och formulera argument för ett modernt scenkonsthus i Stockholm.

Det stod redan 2008 klart att alla andra nordiska huvudstäder inklusive Islands beslutat bygga nya attraktionshus inför det nya århundradets utmaningar men att detta inte utgjorde tillräckligt skäl för Sverige och dess huvudstad att ta frågan till sig på allvar. Att i stället utnämna Stockholm till "the Capital of Scandinavia" var en betydligt billigare utväg att komma i självutnämnt centrum och behövde därför inte innebära någon plågsam självprövning t.ex. kring ämnet huruvida Sverige som en av världens ledande operanationer var stadd i utförsbacke. I sin lättsinnighet kanske inställningen ändå inte var alldeles obetänkt då obeslutsamhet ibland ger möjlighet att i backspegeln betrakta andras missgrepp och i ett senare skede fatta mer genomtänkta beslut.

Operainitiativet fick från början klart för sig att "opera"-betoningen av vissa kunde upplevas som omodern då vad som egentligen behövdes var ett öppet scenkonsthus, en nationalscen för allt vad sång, musik, dans och utövande konstarter som bäst förmår. Operaanknytningen är dock fortsatt viktig av flera skäl då operakonsten har ett högt internationellt kvalitetskrav och en administrativ erfarenhet som kan placera verksamheten på tå inför en internationell och kräsen publik.

Operainitiativet har tillkommit för att ge argument för varför vårt öppna, demokratiska samhälle måste erbjuda möjlighet för alla att ta del av en kvalitetskultur i verkligheten "live".

Argumenten – partipolitiskt obundna – sammanfattar sig i följande huvudgrupper vilka var och en för sig låter sig vidareutvecklas och ge upphov till fruktbara diskussioner.

1. Attraktion

Operainitiativet har då och då fått frågan varför sång, dans och musik skulle innebära attraktioner för en växande världsbefolkning som om några decennier kan resa runt i en brokig världsmosaik av musikupplevelser. Ett svar är att varje land – litet som stort – måste identifiera sina särarter och sina specifika kompetenser och utveckla dessa ty där

finns en identitet och ett försprång som det vore kortsynt att inte utveckla i en värld av accelererande konkurrens på alla områden.

Stockholmsoperan har en stor tradition i ryggen som skapar goda förutsättningar att för framtiden bygga vidare på en språkoberoende och gränsöverskridande konst. Genom ett oavvisligt krav på excellens i konstnärlighet kan bra akustik och moderna tekniska förutsättningar göra Stockholm extra attraktiv som besöksort och etableringsort.

Attraktionskraften i en framstående kulturverksamhet innebär en allmän lockelse till förmån för en huvudstad som vill framstå som modern och ”med sin tid”. Världskoncerner som står inför valet av nordisk centralort ser bl.a. till förhållanden som förmår locka utbildade medarbetare till bosättning vilket i sin tur långsiktigt bidrar till utbildningsförstärkning och därmed sammanhängande positiv samhällsutveckling.

2. **Demokratisering**

Statistiken berättar att Mozart, Beethoven och de andra ”giganterna” är vinnare inom web-försäljningen delvis därför att den hämmande ”finstämpeln” suddats bort och gjort dem tillgängliga i fri konkurrens med tonkonstens alla olika utövare.

I denna utveckling ligger en dynamik och ett löfte om att konstmusiken framgångsrikt letar sig fram till nya generationer och nya grupper och det måste vara en kulturnations käraste angelägenhet att skapa entusiasm och utrymme för denna trend inom kulturlivet. Konstmusiken är tack vare den digitala utvecklingen inte längre förbehållen en liten elitistisk skara skönandar utan hittar fram till breda skaror som erbjuds en musikalisk upplevelserikedom som leder tankarna till operakonstens folkliga förankring under 1700-1800-talen.

Att ge denna utveckling stöd och stabilitet genom ”live” upplevelser kommer att utgöra en säker plattform för Stockholms och Sveriges framtida attraktionskraft, särskilt om utövandet knyts till en framstående arkitektonisk skapelse som kombinerar hög akustisk profil med hållbar design.

3. **Integration**

Sveriges öppna samhällsmodell utsätts för prövningar som en följd av det främlingskap stora grupper känner inför sitt nya hemland. Samhällsbyggande fordrar även äkta symbolhandlingar för att delaktighet skall kunna skapa lojalitet och ömsesidighet och kanske viktigast av allt ”hopp”. Hopp om en framtid i Sverige som inkluderar alla även nya svenskar är helt klart sällsynt förekommande samtidigt som hoppet härom en av de viktigaste ingredienserna i en fredlig samhällsutveckling. Normmännen lyckades göra den nya Oslooperan till en bred nationell angelägenhet genom att från början medvetet satsa på avlägsna fylkens musikaliska talanger inför den festliga invigningen.

På liknande sätt skulle en genomarbetad modell för att få infödda svenskar och nya svenskar att samarbeta kring skapelse processen innebära att ett byggnadsverk av dignitet kunnat uppföras i den unga generationens egen tid.

Detta vore ett uttryck för den anda av öppenhet och integration som bör känneteckna det samhällssystem vi värnar om. Det kan komma en tid då vår nordiska samhällsmodell liknar ett litet ensamt upplyst fönster i en omgivande skymning.

Ett scenkonsthus där idoler från alla jordens hörn skapar drömmar tillsammans kan inge lite hopp om en bättre värld som skänker tro på demokratin.

4. **Modernitet**

En modern nation måste framstå som en modern och tekniskt avancerad miljö för nyskapande och forskning. Ett Venedig älskar alla men den som är nyfiken på världen i en framtid tänker sig inte Venedig som förebild. Stockholm – Nordens Venedig – älskas allmänt för sin skönhet och har ändå lyckats behålla en image av modernitet och framtidssanda. Operan vid Gustaf Adolfs torg byggdes när elektriciteten var nyuppfunnen och gav alla inspiration till nya lösningar av gamla problem. De drygt 100 år som gått sedan dess har inneburit en teknologisk lavin som säkert kommer att fortsätta expandera.

Ett alldeles modernt scenkonsthus sammanfattar Sveriges position som en bland de tekniskt främsta nationerna och överlämnar inte drömmen om framtidssamhället till arkitektoniskt mer fantasifulla men mindre demokratiska länder.

Operainitiativet skall inte propagera för byggnadsprojekt här eller där i stadens geografi men kan konstatera att ämnet lockar till nyskapande och idéer kring olika platser i Stockholm. Alternativen Masthamnsoperan och Djurgårdsoperan är två väl utarbetade förslag som på senare tid kompletterats av Blasieholmsprojektet. Alla tre är värda noggrann utvärdering inför en framtida förhoppningsvis vändande Europa-ekonomi.

Då vi nyligen läst om att Stockholms stad överlämnat Blasieholmstomten till ett framtida Nobel Prize Center finns skäl att erinra sig Björn Simensens – framgångsrik ledare och idéspruta för Oslooperaprojektet – ord vid Operainitiativets årsmöte 2010 då han bl.a. uttalade att den säkraste nyckeln till internationell framgång för ett modernt scenkonsthus i Stockholm vore ett samarbete med Nobelstiftelsen som därigenom inte bara skulle skänka en konstens ande åt Nobelprisbegreppets lite teknokratiska forskningsprofil utan även dra ny internationell publik åt Operakonsten.

Att alltsammans väl skulle kunna rymmas på den stora tomten bredvid Nationalmuseum som även kan få ett utrymmesbehov tillfredsställt att visa sina konstskatter, gör ett samlingsprojekt extra intressant.

Nobelstiftelsen har nu fått i sin hand alla möjligheter att skapa Sveriges största attraktionscenter som inte endast lyfter bilden av Nobelpriset till nya nivåer utan även ger en samlad bild av det moderna Sverige som ett land med framstående traditioner inom forskning, musik och konst, traditioner som skall utvecklas vidare mot nya höjder under detta just påbörjade århundrade.

För Operainitiativet

Fred Wennerholm

Advokat

Operainitiativet vill särskilt tacka: Jacob Wallenbergs Stiftelse, Kjell och Märta Beijers Stiftelse, Setterwalls advokatbyrå